

Diarienummer:
DI-2021-5158

Ert diarienummer:
Ju2021/02201

Datum:
2021-09-28

Yttrande över Ett förstärkt skydd mot sexuella kränkningar (SOU 2021:32)

Integritetsskyddsmyndigheten (IMY) har granskat förslaget huvudsakligen utifrån myndighetens uppgift att arbeta för att människors grundläggande fri- och rättigheter skyddas i samband med behandling av personuppgifter.

IMY lämnar följande synpunkter.

IMY anser att det råder oklarheter om vilket det lagliga stödet är för den personuppgiftsbehandling som blir följd av den spårsäkring som kommer utföras av hälso- och sjukvården med anledning av förslaget. Detta inkluderar förhållandet till brottsdatalagen. Mot denna bakgrund kan IMY inte tillstyrka förslaget.

Spårsäkring och hälso- och sjukvård

Utredningen föreslår en ny lag om spårsäkring efter sexualbrott inom hälso- och sjukvården. I samband med detta förslår man att definitionen av vårdgivare i 1 kap. 3 § patientdatalagen¹ utvidgas till att omfatta spårsäkring enligt den föreslagna lagen.

I den föreslagna lagen om spårsäkring finns, i 1 § fjärde stycket, en bestämmelse om att spårsäkring inte utgör hälso- och sjukvård enligt hälso- och sjukvårdslagen. I avsnitt 9.10.2 tydliggörs, på sida 394-395, att detta beror på att spårsäkringens syfte inte är att ge vård utan att säkra spår från en förövare efter ett sexuellt övergrepp som ska användas i en framtida rättsprocess. Samtidigt anger utredningen, på sida 428 i betänkandet, att den personuppgiftsbehandling som kommer utföras kommer att ske med stöd av ändamålet vårdokumentation. IMY anser att utredningen här talar emot sig själva då det svårligen kan bli tal om vårdokumentation om det inte förekommer någon hälso- och sjukvård i egentlig mening.

Det ursprungliga syftet med patientdatalagen är att lagen ska vara tillämplig för personuppgiftsbehandling i all individriktad patientverksamhet som innefattar vård, undersökning eller behandling. Även sådan individriktad patientvård som inte inryms i begreppet hälso- och sjukvård omfattas av patientdatalagen. Tillämpningsområdet avgränsas dock i förhållande till personuppgiftsbehandling hos andra myndigheter m.fl. som agerar inom hälso- och sjukvårdssektorn men som inte bedriver patientvård.² Utredningen anger själva att undersökningen som utförs vid spårsäkring inte har något vårdande syfte, varför IMY ifrågasätter om det rör sig om patientvård i egentlig mening och därför också om patientdatalagen är den mest lämpliga regleringen. Om det inte

Postadress:
Box 8114
104 20 Stockholm

Webbplats:
www.imy.se

E-post:
imy@imy.se

Telefon:
08-657 61 00

¹ Patientdatalag (2008:355)

² Prop. 2007/08:126 s. 49.

är patientvård skulle det i så fall tala för att det inte är förenligt med det ursprungliga syftet med patientdatalagen att inkludera spårsäkring i definitionen av hälso- och sjukvård enligt 1 kap 3 § patientdatalagen.

Rörande behandling av känsliga personuppgifter anger utredningen att det kommer ske i enlighet med undantaget i artikel 9.2 h i dataskyddsförordningen.³ För att detta undantag ska vara tillämplig ska personuppgiftsbehandlingen vara nödvändig av skäl som hör samman med förebyggande hälso- och sjukvård och yrkesmedicin, bedömningen av en arbetstagares kapacitet, medicinska diagnoser, tillhandahållande av hälso- och sjukvård, behandling, social omsorg eller förvaltning av sjukvårdstjänster och social omsorg och av deras system. Om spårsäkring inte utgör hälso- och sjukvård kan detta undantag svårigen användas för behandling av känsliga personuppgifter.

IMY anser att utredningen utifrån ovanstående bör göra en förnyad bedömning rörande om spårsäkring utgör hälso- och sjukvård och om hälso- och sjukvårdsdefinitionen i patientdatalagen bör utvidgas till att omfatta spårsäkring. Detta eftersom det råder en betydande diskrepans i betänkandet rörande dessa båda frågor.

Spårsäkring och brottsdatalagen

I betänkandet anges att utgångspunkten vid hälso- och sjukvårdens spårsäkring är att den personuppgiftsbehandling som utförs utgår från medicinska utgångspunkter och att den utförs som en del i vårdens medicinska omhändertagande av ett sexualbrottsoffer. Utredningen gör dock bedömningen att det inte kan uteslutas att den personuppgiftsbehandling som utförs av hälso- och sjukvården vid en spårsäkring eventuellt även skulle kunna hamna under brottsdatalagens tillämpningsområde om syftet med behandlingen blir att utreda brott.

IMY anser att frågan om brottsdatalagens tillämplighet i samband med hälso- och sjukvårdens spårsäkring behöver utredas närmre. Aktörer inom hälso- och sjukvården anses normalt sett inte vara behöriga myndigheter enligt brottsdatalagen och tillämpar därför i regel inte brottsdatalagen för sin personuppgiftsbehandling. För att skapa förutsägbarhet och tydlighet för de som ska bedriva spårsäkringen är det viktigt att frågan om brottsdatalagens tillämplighet är grundligt utredd.

Enligt IMY måste en utredning av huruvida och i vilken utsträckning brottsdatalagen blir tillämplig – utöver den svenska lagstiftningen och dess förarbeten – även omfatta en närmare analys av det bakomliggande direktivet⁴. IMY vill även framhålla vikten av att göra separata bedömningar avseende spårsäkring som sker på begäran av Polismyndigheten inom ramen för en förundersökning respektive spårsäkring som sker utan föregående polisanmälan och utan att hälso- och sjukvården biträder någon brottsbekämpande myndighet. IMY anser även att en närmare utredning av personuppgiftsansvaret bör göras avseende den personuppgiftsbehandling som sker vid spårsäkring som görs på begäran av Polismyndigheten.

³ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG

⁴ EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV (EU) 2016/680 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behöriga myndigheters behandling av personuppgifter för att förebygga, förhindra, utreda, avslöja eller lagföra brott eller verkställa straffrättsliga påföljder, och det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av rådets rambeslut 2008/977/RIF

Detta yttrande har beslutats av enhetschefen Linn Sandmark efter föredragning av juristen Jonas Marcusson. Vid den slutgiltiga handläggningen har även juristen Ulrika Harnesk och juristen Andreas Persson medverkat.

Linn Sandmark, 2021-09-28 (Det här är en elektronisk signatur)